

Museivännen

Nr 1 2012 (19) redaktör Sven Bertilsson tfn 018-320372, 0705 321222

Kungl. Upplands Regemente

Upplands regemente uppsattes år 1626 och leder sitt ursprung till Upplandsfänikan från 1557. År 1617 organiserades de små enheterna till Upplands storregemente, som år 1623 splittrades till tre regementen där ett var *Upplands regemente*. De andra två var *Västmanlands regemente* och *Dalregementet*. Upplands regemente vapenövades från 1681 på Polacksbacken i Uppsala, där kasernerna uppfördes 1912.¹

Det är alltså i år 100 år sedan kasernerna uppfördes

Det skall vi fira den 22 september på Polacksbacken.

Vid de årliga mötena på Polacksbacken före 1901 var knektarna första tiden förlagda i tält, men senare under 1800-talet byggdes tre stora lägerhyddor, varav återstår två. Då beväringssinrättningen infördes byggdes tre baracker för dessa. De tre barackerna byggdes om och blev underofficersbostäder. Dessa står fortfarande kvar, väl renoverade.

Indelningsverket upphörde 1901. Då skedde en stor omvälvning rum. För Upplands regemente var den inte så stor eftersom regementet blev kvar på den gamla lägerplatsen. Alla andra indelta regementen fick flytta från sina hedar, moar och läger till residensstäderna. Vi känner alla till namn som Malma hed, Backamo, Trossnäs fält och Salbohed. Detta medförde ett massivt kasernbyggnadsprogram, som indelades i två faser. Först fick Norrlandsförbanden, kavalleriförband och artilleriregementen nya kaserner. I Uppsala byggdes kaserner för A 5, som stod klara 1901, då regementet flyttade från Stockholm. Dessa kaserner blev sedan AUS/AKS. I nästa fas blev det 15 nya kasernområden i landet. Många av dessa ser likadana ut. Det var samma ritningar som användes. Byggnaderna fick

---

¹ Namnet Polacksbacken är omtvistat, men den troligaste versionen är att kung Sigismund hade sina polska knektar förlagda där under hans vistelse i Uppsala. Ett annat förslag är att det kallades Pålagsbacken av bönderna eftersom indelningsverket var en pålaga för dem. En tredje version är att det är backen ovanför den pålade Salaån/Fyrisån.

bara anpassas till terrängen. Bland dessa har vi de nu 100 år gamla kasernerna på Polacksbacken.

Den 1 juli 1909 startade bygget för vilket arkitekt Victor Bodin var ansvarig. Byggmästare var C. J. Björklund och byggnaderna var klara i början av 1912. Då hade de av riksdagen anslagna medlen överskridits rejält, vilket fick till resultat att byggmästaren gick i konkurs.

Beväringsbarack ombyggd till uoffbostäder

Lägerhyddor för förläggning av manskap

Hur firandet skall gå till är i skrivande stund inte klart. Regementets historiekommitté och Teleseum arbetar med programmet. Det kommer att firas i Uppsala på Polacksbacken i september månad. Museet kommer att bidra med en fotoutställning och en del annat såsom uniformer. Den 75-åriga fälttelefonen kommer och att få en plats i jubileet. Ett förslag är att engagera några av de många militärhistoriska föreningar som finns i landet. Naturligtvis inte i så stor utsträckning som i samband med S 1 flyttning till Enköping, men kanske något liknande.

Detta är de pensionerade officerare och ingenjörer som ideellt jobbar med museet på tisdagar. En del ofta, andra mer sporadiskt. Nedan följer en presentation av deras meriter och specialiteter.

Övre raden: *Håkan Palm, Oliver Greis, Olle Hymér, Anders Gustafsson, Lars Nystrand, Kalle Mårdh, Roland Plan*

Nedre raden: *Ove Lacking, Sven Bertilsson, Ulf Rydberg, Gert Granell, Olle Stedt, Lars Navander*

Håkan Palm, major i signaltrupperna. Specialitet i museet: traditioner och militärhistoria.

Oliver Greis, serviceingenjör vid flygvapnets Bålstaanläggning. Specialitet vid museet: renovering och reparationer av teleteknisk materiel från främst flygvapnet.

Olle Hymér. Kapten vid fortifikationskåren. Tidigare signaltrupperna. Specialitet vid museet: fortifikationsfrågor och allmänna göromål.

Anders Gustafsson, hedersutnämnd major i arméns tekniska kår av genmj Åke Jansson. Museets chef och arbetsledare. Specialitet i museet: trådmateriel, fjärrskrift, krypto, radiolänk och bärfrekvens.

Lars Nystrand, major i flygvapnet. Strilofficer. Specialitet i museet: allmänna göromål.

Kalle Mård, kapten i flygvapnet. Strilofficer i F 16/Se M anläggning i Bålsta. Specialitet vid museet: flygvapnets strilutrustningar.

Roland Plan, avdelningsdirektör vid FMV. Vpl furir/signmek vid S 1. Specialitet vid museet: allt praktiskt.

Ove Lacking, kapten i intendentkåren. Specialitet vid museet: vapenmateriel.

Sven Bertilsson, major i arméns tekniska kår. Specialitet i museet: frekvensgrottan, uniformsmagasinet och biblioteket. Redaktör för detta blad.

Ulf Rydberg, kapten i arméns tekniska kår. Fordonstekniker. Specialitet vid museet: fordon av alla slag.

Gert Granell, civilanställd i FMLog. Specialitet i museet: förrådsärenden och allmänna göromål.

Olle Stedt, överstelöjtnant i flygvapnet. Strilofficer. Specialitet i museet: flygvapenärenden.

Lars Navander, överstelöjtnant i signaltrupperna. Reseledare för museets fältövningar.

Klas-Olof Ohlsson, kapten i arméns tekniska kår. Webmaster för Teleseums hemsida. Specialitet i museet: allt som är praktiskt.

Kenneth Johansson, förste driftingenjör i flygvapnet. Specialitet i museet: flygvapnets strilanläggningar och allt som är praktiskt.

Anders Edlund, serviceingenjör vid IBM. Vpl fänrik i flygvapnet. Specialitet i museet: Datorteknik och scanning av foton.

Följande är inte med bild.

Hans Andersson, överstelöjtnant i intendentkåren. Tidigare signaltrupperna. Specialitet i museet: fordon.

Jerker Thorell, överstelöjtnant i signaltrupperna. Specialitet i museet: språkkunskaper, främst tyska.

Bengt Olofsson, ingenjör vid FMV. Specialitet i museet: marinfrågor.

Thomas Sjödin, kapten i signaltrupperna. Specialitet i museet: televapen

Allan Olsson, kapten i arméns tekniska kår och avdelningsdirektör vid FMV. Specialitet i museet: televapen

Björn Nilsson, kapten i intendentkåren. Specialitet i museet: allmänna göromål.

I Linköping arbetar följande med att renovera PJ-21: **Gillis Sjöo, Hans Bureteg, Håkan Hedevik, Jan Urbäck. Kenneth Johansson och Carl Sävström.** Samtliga dessa har ett förflutet vid Flygvapnet

Arméflyget 100 år

Det är i år även 100 år sedan arméflyget startade vid Fälttelegrafkåren.

Det var med dessa två typer av flygplan, som flyget startade. T v en Bréquet och t h en Nieuport. Foton från Flygvapenmuseet på Malmslätt.

Den allra första tiden bedrevs flygning på Axvall, men kom sedan till Malmslätt utanför Linköping. De första flygarna fick sin utbildning i Frankrike, varifrån även de första flygplanen inköptes.

Flygavdelningen organiserades i Flygkompaniet inom Fälttelegrafkåren.

Chef och flygförare var kapten Henrik Hamilton, flygförare löjtnanterna Allan Jungner och Gösta von Porat.

Mekaniker serg Andersson, verkmästare Aurell och tyghantverkare Karlsson samt biträdande mekaniker och värnplikligt handräckningspersonal. Nu blev inte flyget så gammalt i Fälttelegrafkåren. Redan den 1 juli 1926 sammanslogs arméns och marinens flygväsande till FLYGVAPNET, med genmj K A B Amundson som förste chef. Amundson var innan chef för

Fälttelegrafkåren. Då flygkompaniet övergick till Flygvapnet hade det fler officerare än något regemente. Epoken som arméflyg blev bara 14 år.

För den som vill veta mer om flygkompaniet, finns det en skrift därom i museet.

Men, 1959 återuppstod arméflyget i form av Arméns helikopterskola (HkpS) i Boden. Skolan blev 1980 ett förband med namnet Norrbottens arméflygbataljon (AF 1).

1963 etablerades arméflygskolan (AflygS) i Nyköping. Även denna skola blev ett förband, Östgöta arméflygbataljon (AF 2) på, ja just det, Malmslätt. Cirkeln var sluten.

Alla helikopterförband i försvaret är från 2000 underställda Helikopterflottiljen (Hkpf) på Malmslätt och ingår i Flygvapnet. Den här gången blev arméflyget 40 år, men det startade för 100 år sedan.

Medlemsinformation

Så har nu våra två museiföreningar genomfört sina årsmöten. Protokoll från årsmöten finns på hemsidan/medlemssidan.

En förändring har skett med Dropbox, som vi använder som medlemssida. För att logga in är rutinen oförändrad, men för att logga ut måste man klicka på "Olle Stedt" och därefter på "sign out".

Inloggningsuppgifterna är oförändrade.

På hemsidan hittar du även en färggladare utgåva av Museivännen. www.teleseum.se och filen Läsvärt.

Vid jubileet den 22 sept i Uppsala behövs förstärkning av arbetsstyrkan för att klara information, guidning mm och att fira Fälttelefonen 75 år. Hör av dig !!!

Besöksantalet till nuvarande museum har under våren ökat markant och vi hoppas på fortsatt bra besöksiffror.

Både i Kristianstad och Linköping fortgår arbetet med renovering av datasystemet DS 9000 resp radarsystemet PJ 21. Efter ett fantastiskt arbete är nu indikatorvagnen klar och ser nu ut som ny. Vi är dock uppsagda från lokalerna på gamla I 4 och sökandet efter ny lokal pågår.

I museet arbetar vi med att uppdatera informationen om våra regementens historia och utveckling. Flygvapendelen har utökats med en radarjaktledarposition från radargruppcentral (rrgc).

Vi finns i museet varje tisdag hela dagen. VÄLKOMMEN. Vi har tfn 0171-157132.

Det är av stort värde att du stöder föreningens verksamhet, drift av nuvarande museum och arbetet med att få ett nytt museum utanför regementet.